

Om tariffoppgjøret 1980

På grunn av en feil i SKAU blei det ikke sendt ut noe om tariffoppgjøret i den forrige tariffpakka. Det er for seint å få til en grundig behandling av denne saka nå før sommeren. Vi vil bare her be DSene sørge for at følgende minimumstiltak blir gjort.

1. Utførelse av KK-bilaget om tariffoppgjøret. Det ~~er~~ haster å få gjort dette før fellesferien. Flaket inneholder nytt materiale mot regjeringas politikk for lønnsoppgjøret. Dessuten er det viktig å få spredd opplysning om initiativene i Odda og ~~de~~ Kongsvinger raskt.
2. Jern og Metall er det forbundet som har kortest frist for innlevering av krav til tariffoppgjøret. Fristen går ut i slutten av september. Det er ønskelig å få diskutert linja for oppgjøret i god tid før fagforeningene begynner aktiviteten igjen like etter ferien. Vi vil be dere vurdere om ikke det er mulig å få avholdt en eller annen form for kadermøte for kamerater i Jern og Metall. Det trenger ikke være særlig pretensiøst. Om en pålitelig kamerat får disposisjonen til sommerleirseminaret (vedlagt) og klarsignal til å samle en del andre og diskutere, *så er det bedre enn ingenting.*
3. På sommerleirene skal det være et seminar om tariffoppgjøret. Vi vil be dere om å mobilisere til dette seminaret og sørge for at det får liten konkurranse fra andre seminarer. Dersom dette blir forberedt skikkelig, så kan det spare mye arbeid.

Tariffoppgjøret 1980 vil kunne bli et kraftig oppgjør i fagbevegelsen mot regjeringa og LO-ledelsen. Etter valget vil det bli en sentral oppgave for mange partikamerater. Til tross for at KK-flaket foreligger alt nå, så er vi seint ute. Dersom tiltaka ovenfor blir gjennomført kan vi ta igjen noe ~~av~~ det tapte.

Dette dokumentet er en kopi av disposisjonen til sommerleirseminarene om tariffoppgjøret. I disposisjonen henvises til en del nummererte dokumenter. Det er ikke plass til å kopiere opp disse sakene i denne sendinga. De fleste har vært trykt i KK. Det dreier seg om en fagligkommentar i tre deler om LOs studieopplegg om inntektspolitieken, som sto i KK for ~~22~~ 12., 13, og 14. februar i år. Dessuten gjelder det artikkelserien "Argumenter mot DNAs krisepolitikk" som gikk i KK i slutten av mai og begynnelsen av juni.

Dere kan sikkert finne fram til det dere måtte trenge av disse artiklene. Disposisjonen er skrevet rundt 20. mai. Det ~~finns~~ fins derfor ferskere opplysninger om opplegget i KK-bilaget om tariffoppgjøret.

FU

FORSLAG TIL DISPOSISJON

(Det er sjølsagt ikke nødvendig å følge rekkefølgen i dette forslaget. Hovedhensikten er å få med det vi oppfatter som de viktigste punktene.)

1. Om lønna og krisa. Et nøkkelspørsmål foran tariffoppgjøret vil bli demagogien om at lønnsstopp sikrer arbeidsplasser. Derfor trengs det en gjennomgang av resultatene av lønnsstoppen sin innvirkning på sysselsettinga og en tilbakevisning av disse påstandene. Viktig her å trekke fram sitatene fra regjeringas egne utlegninger i Nasjonalbudsjettet og revidert nasjonalbudsjett. Dette skulle være tilstrekkelig gjennomgått i artikkelserien om DNAs krisepolitikk. Merk også at i revidert nasjonalbudsjett, så står det at "en regner med en viss nedgang i disponibel reallønn (kjøpekraft) for private husholdninger i 1980."

I tillegg til dette stoffet, er følgende eksempel fra Nasjonalbudsjettet for 1979 (s. 31) om Finland, ganske slående: "Siden 1975 har det gjennomgående vært ført en etterspørseldempende politikk med sikte på en gradvis oppretting av økonomien. Den restriktive politikken har etter hvert virket. Prisstigningen har avtatt vesentlig, fra 14,3 prosent i 1976 til om lag det halve i første halvår 1978.

. Kombinasjonen av en sterk nedgang i importen og en enda sterkere økning i eksporten, førte til at balansen overfor utlandet i 1977 ble redusert til ca. 700 mill. mark, jamf. med 4,5 milliarder mark året før. Som følge av denne politikk har en imidlertid fått en sterkt stigende arbeidsløshet. Mens tallet på arbeidsløse i 1975 var ca. 50.000, regnes det for 1978 å bli omlag 180.000 eller 8 prosent av arbeidsstyrken."

2. Den taktiske situasjonen foran tariffoppgjøret. Dette er dekket av dokument nr. to i de innledende punktene. Viktig her er at situasjonen innad i fagbevegelsen på mange vis er svært gunstig, mens på den andre sida ~~krisa~~ krisa er reell og gjør

at det ikke er mulig å oppnå store økonomiske resultater over hele fjæla. Derfor er også det generelle kravet ~~et~~ et krav om nei til senka kjøpekraft og kompensasjon for tap under lønnsstoppen. Samtidig er det verd å merke seg at enkelte bransjer går godt nå; store deler av den elektro-kjemiske industrien, Kværner etc. På enkeltplasser og innafor enkelte bransjer er det derfor mulig å stille høgere krav. Dette bør utnyttes i agitasjonen på slike plasser, sjøl om det ikke kommer til å ~~prege~~ prege hele oppgjøret.

Kravet om kraftig økning for de lavtlønte vil i mange tilfeller være illusorisk. Men det avgjørende her er den enorme politiske oppmerksomheten dette kravet har, de utallige løftebruddene etc. som gjør at kravet kan skape enorm røre.

3. Om de forskjellige kravene i den generelle tariffbevegelsen. Når dette skrives så er ikke det sentrale initiativet utferdiget ennå. Det vil foreligge i god tid før sommerleirene og et KK-flak om tariffoppgjøret, som samtidig presenterer dette initiativet, vil komme i begynnelsen av jané. Dette flaket må brukes som bakgrunnsmateriale.

~~*****~~

Staten. LO-ledelsen kjører knallhardt på at staten må være med i oppgjøret, pga. skattepolitikken, prispolitikken etc. og at det omtrent er latterlig å ~~gå~~ gå mot kompi. Dette er tatt opp i dokument nr. 3. Hovedkravet: For frie forbundsvis oppgjør - ingen statlige rammer, er formulert for å ta taktiske hensyn til det faktum at staten har en inntektspolitikk. Ingen statlige innblanding er som ære ser kutta ut. Dette er på ingen måte fordi vi har endra syn på det prinsipielle innholdet i denne parola. Men spørsmålet om statlige rammer griper rett inn i kjerna på statens rolle, nemlig at den setter en grense for inntektsutviklinga, og i år har regjeringa alt gått inn for senka kjøpekraft for 1980.

"Ingen rammer" blir lettere forstått. Dessuten kan vi unngå lettkjøpte demagogiske poenger fra LO-lederne om at "ingen statlig innblanding" skal bety at vi gir faen i skatte og prispolitikken. Når pampene sier at staten må med pga pris-spørsmåla så sier vi: "Helautomatisk indeksregulering med full kompensasjon og lavt øvingetall." Hvis LO-lederne virkelig var bekymra over prisutviklingen skal spise opp lønna, så må de nettopp støtte et slikt krav. Og det særskilt når regjeringa sjøl sier at prisene blir vanskelige å kontrollere pga. stigning i oljeprisene. Dessuten er det sånn at stigninga i oljeprisene kommer nettopp "norsk økonomi" til gode.

Når pampene maser om at lønnstillegg fører til økt skatt pga. progresjon, derfor må staten med. Så sier vi: Det var faen at regjeringa skal gi arbeidsfolk skylda for sine egen usosi ale skattepolitikk! Viss de syns sjøl den er noe å klage på så er det bare å endre progresjonssatsene. Vi for vår del foretar lønnsberegningene på grunnlag av det faktiske skatte-situasjonen. Dersom regjeringa i statsbudsjettet vil endre sin skattepolitikk slik at progresjonssatsene blir endra, ja så vil de fagorganiserte sjølsagt regulere krava siene etter det!

Ellers er det nyttig å lese igjennom kap. 2 i "Kampen om oppgjørsformen" i Tariffheftet fra høsten 77. (Hva vil AKP(m) nr. 2)

Viktig det som står om lønnsutviklinga ved for skjellige oppgjørene, 74, 76, (77) og 78. Se også vedlagt statistikk.

Lavtlønnsproblemet.

Dette er en kjempesak ved dette oppgjøret. Det har enorm betydning at du legger fram fakta når det gjelder utviklinga for de lavtlønte. Siter fra alt pratet om lavtlønnsprofil og sett det opp mot realitetene. Spesielt "morsomt" er tilleggene

Se dokument nr. 3 (Artikkelen "samling i bønn").

Så sant du makter det så er det utmerka om du kan regne noe på utviklinga i kjøpekrafta til endel lavtlønnsgrupper. På bakgrunn av den håndskrevne statistikken i dokument nr. 4, har jeg bare fått tid til å foreta noen mindre beregninger som følger her. De gjelder nominell lønn:

Utviklinga av lønna for menn og kvinner i prosent av gjennomsnittlig lønn for menn i industrien. fra 77 til 78.

Bransje	Menn 77	Menn 78	Kvinner 77	Kvinner 78
NNN i alt	90,6	90,4	76,5	76,7
Fisk.ind.	86,3	87,1	79,6	79,7
Hermetikk	81,0	80,5	69,4	68,7
Kjøttind.	92,0	91,4	78,4	78,7
Tekstilind. og bekledning	84,4	83,7	72,3	72,5
Fajanse	95,4	93,9	76,9	77,0
Plast	91,3	91,1	78,1	79,1
Tre/papir	98,2	97,7	82,0	82,2
Kjemisk	94,1	93,8	79,7	79,4
Vaskerier	81,4	80,8	70,9	70,3

Disse talla baserer seg på NAFs statistikk. Den er sm kjent misvisende bl.a. fordi medlemsbedriftene står fritt i å sende inn lønnsoppgaver.

Utviklinga av gjennomsnittlig lønn for kvinner i industrien i prosent av gjennomsnittlig nominell lønn for menn i industrien.

73	74	75	76	77	78
76,2	76,7	78,0	79,4	79,8	80,2

To ting å bemerke: 1. Her er ikke kvinner i Handel og Kontor med. Dermed blir den skjeiv, prosenten for kvinner

totalt ligger nok langt under.

2. Merk at kvinnene tok innpå mennene med 1,4 prosent i året fra 74 til 76, dvs. i perioden for det forbundsvisse oppgjøret. Fra 76, med kombi, har de tatt innpå med ynkelige 0,4 prosent i året. Nå er riktignok 1,4 prosent også ynkelig, men likefullt et viktig poeng til hvilke oppgjørsform de lavtlønte har interesse av!

Det er noen viktige taktiske linjespørsmål innafor dette punktet. Det gjelder lavglønnsfond. Se uttalelsen fra Øksfjord (vedlagt) og dokument nr. 3. Disse to mener jeg står for det grunnleggende riktige standpunktet. Men det vil i de fleste tilfeller være riktig å ta noen taktiske hensyn. Mange ser klart at lønnsevnen i endel lavtlønnsindustri faktisk er vanskelig og trekker den konklusjon at det må til et lavtlønnsfond som kan overføre midler. Vårt svar bør etter min mening være:

- a) Forklare realitetene i hva et lavtlønnsfond egentlig er i stand til å gjøre med lavtlønnsproblemet.
- b) Forklare at hovedsaka for de lavtlønte er å stille konkrete krav ~~og~~ slik at den faktiske levestandarden settes i sentrum, og ikke "formen" for løsning av problemet.
- c) Si at regjeringa gjerne må beskatte de rikste og overføre det til de lavtlønte i en eller annen form. Men det blir et problem som kapitalistene og staten får løse seg i mellom.

Dessuten har vi spørsmålet om hvordan lavtlønnskrevet skal utformes. Lavtlønte er sjølsagt alle som ligger under gjennomsnittet i industrien for menn, sjølsagt. Vi baserer oss ikke på den diskrimineringa som ligger å å lage et gjennomsnitt av kvinner og menn. Men i utforminga av kravet må vi også ta hensyn til det subjektive nivået. Etter min mening bør kravet stilles som "Ingen under 90 prosent av gjennomsnittet

For menn i industrien". En annen grunn til å stille kravet sånn er at lavlønnsspørsmålet og tilleggene vanligvis gis utfra om gjennomsnittet i bransjen er over eller under 90 prosent. (Slik det blei gjort sist) Hvis du da ser på Kjøttindustrien, så ligger menn der over 90 prosent (91,4) altså ingen lavtlønnstillegg i den bransjen. Men kvinnfolka ligger på 78,7 prosent og det er sikkert mange menn som ligger langt under 90.

En annen sak. Hva skal vi regne utfra, dersom vi sier 90 prosent. Utfra hvilket tidspunkt? Etter min mening bør det stilles som 90 prosent av gjennomsnittet i 79. Kanskje er det enklere å stille kravet som et direkte kronekrav? Det er sannsynlig at gjennomsnittet for menn i industrien vil ligge på rundt 38 kroner for 79, 90 prosent vil da bli 34,20.

Som du ser så gjenstår det å diskutere disse sakene i gjennom og legge stor vekt på det subjektive nivået.

Til slutt, det kravet jeg har drøfta når det gjelder lavtlønn er det generelle kravet på landsbasis, i revisjonen av overenskomstene forskjellige plasser så vil sikkert dette kunne variere. Poenget er få fram klare krav om konkrete tillegg.

4. Hvordan drive oppgjøret?

For det første: Noen kritiske merknader til Tariffaksjonen 78. Vi må slå fast at det høsten -77 var en svar bevegelse på grunnplanet i fagbevegelsen med svært mange gode uttalelser og krav. Det materialet som partiet trakk fram i Tariffheftet bl.a. og det som Tariffaksjonen utga, var til god hjelp. Men Tariffaksjonen var likevel etter min mening preget av viktige "venstre"-feil som gjorde at det aldri blei noen landsomfattende fellesbevegelse omkring tariffoppgjøret. Feila kan kort summeres sånn: 1. Kravlista, som også utgjorde underskriftsgrunnlaget, var offensiv som om vi sto i en høgkonjunktur, mens vi faktisk sto overfor ei krise. Dette var en feilvurdering som gjorde

en reell massøbevegelse umulig.

2. Lista over krav var alt for omfattende og detaljert. Enhver arbeider som tar sin underskrift høytidelig ville automatisk måtte bruke en del tid på å sette seg inn i alle krava. Vi burde ha konsentrert oss om noen få hovedsaker i en landsomfattende bevegelse og overlate andre krav til den særegne behandling i forskjellige klubber og foreninger. Det har også vært innvendt at propagandaen la for lita vekt på de lavtlønte.

3. Aksjonen baserte seg på et lite antall tillitsmenn og ikke på vedtak i klubber og foreninger. Det blei en "topplansbevegelse" som i alt for stor grad sto på sida av den tradisjonelle behandlinga i oppgjøret. Det var også feil å basere seg på ~~mass~~ masseunderskrifter i stedet for klubb- og foreningsvedtak. Spesielt gale bli det ettersom partiet ikke prioriterte denne oppgava høyt. Vi kan trygt oppsummere sjølve underskriftskampanjen som en fiasko. Uten at det på noen måte står som en karakteristikk av alt arbeid som blei gjort med tariffoppgjøret.

Sentralt har vi tatt initiativ til en landsomfattende bevegelse foran oppgjøret i 1980, men da etter å ha forsøkt å ta hensyn til feila fra sist. Initiativet baserer seg på et lite antall paroler og på klubber/foreninger som initiativtakere. Det er viktig med en landsomfattende bevegelse. LO-ledelsen har nå i flere år gitt en blank faen i stemninga på grunnplanet når det gjelder oppgjørsformen. En samlet opptreden er helt nødvendig for å stille LO-ledelsen til ansvar og det vil få stor politisk betydning. Sjølve initiativet vil føreligge i god til før leirene. Til nå ser det ut til at parolene blir:

1. Frie forbundsvise oppgjør - ingen statlige rammer!

2. Ingen innskrenkninger i den lokale forhandlingsretten - nei til tak på lønnsglidninga!
3. Nei til å senka kjøpekraft - kompensasjon for tapet under lønnsstoppen.
4. Kraftig økning for de lavtlønte - ingen under 90 prosent av gjennomsnittet i industrien. (Om denne står en del diskusjon fortsatt)
5. Helautomatisk indeksregulering med full kompensasjon og lavt svingetall.

Dette initiativet utgjør på ingen måte hele linja for tariffoppgjøret. Det lokale arbeidet for revidering av overenskomstene utgjør faktisk grunnlaget for et skikkelig arbeid. Og i mange foreninger vil det være slik at tilslutning til dette landsomfattende initiativet nettopp må basere seg på at folk har gjort et skikkelig lokalt arbeid. Vi vil også advare mot at det sentrale initiativet skal bli noen som helst slags erstatning for det lokale arbeidet. Dersom det er bare ett møte som behandler tariffoppgjøret, så må nettopp tilknytning til det landsomfattende skje etter behandling av de lokale krava og diskusjonene. Dette er ikke sagt for på noen måte å redusere betydninga av det landsomfattende initiativet, men for å understreke at en korrekt masselinje er forutsetning for at det kan bli vedtatt.

Mange påasser har progressive alt nå satt i gang et lokalt arbeid med lavtlønnsproblemet innafør sin bransje/bedrift. Noen har fått nedsatt lavtlønnsutvalg i foreninga, laget materiale og fått i stand omfattende diskusjoner om tariffoppgjøret som er breiere enn noen gang før. Det er klart at slike initiativer må utgjøre nøkkelledet i disse kameratenes arbeid. De jobber bl.a. med å få arrangert seminarer, konferanser, konfrontasjon med representanter for LO-ledelsen og staten. Dette er et uvur-

derlig arbeid. Og vi oppfordrer innlederen til å spre slike eksempler og ~~ix~~ instendig oppfordre folk om å gakke hen og gjøre likeså. (Se ellers notat nr. 2)

Til slutt: Foreta egne lønnsundersøkelser og få spredd dem skriftlig. Hvem som skal spre slike saker må sjølsagt vurderes fra plass til plass.

Still krav til LO- og forbundsledelser om å svare på krav fra klubber og foreninger før LOs repskapsmøte i nov/des. 79. ~~xxxxFåxxx~~ Svar i forbundsbladene eller på annen måte.

Få i stand konfrontasjonsmøter av en eller annen sort, slik at folk kan få oppleve pampene satt til veggs.

OHV